

Prehľad obchodných dohôd EÚ s tretími krajinami

Európska únia, ktorá je colnou úniou 27 krajín, uzatvorila (alebo pripravuje) s tretími krajinami alebo regionálnymi zoskupeniami nasledovné typy obchodných dohôd:

A. Uzavreté preferenčné obchodné dohody

1. Dohody o vytvorení **colnej únie** (Andorra, San Maríno, Monako, Turecko)
2. Dohody o vytvorení **zóny voľného obchodu (DVO/FTAs)**
  - a. Dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom (TCA);
  - b. DVO (Faerské ostrovy, Švajčiarsko – bilaterálne dohody v oblasti obchodu a hospodárskej spolupráce), Dohoda o obchode, rozvoji a spolupráci (JAR), Dohoda o hospodárskom partnerstve (Japonsko), Južná Kórea, Kanada (CETA), Singapur, Vietnam, atď.);
  - c. Stabilizačné a asociačné dohody (Albánsko, Srbsko, Čierna Hora, Bosna a Hercegovina, Severné Macedónsko, Kosovo*);
  - d. Dohoda o Európskom hospodárskom priestore (krajinu EÚ-27 a krajiny Európskeho združenia voľného obchodu – Nórsko, Island, Lichtenštajnsko s výnimkou Švajčiarska);
  - e. Európsko-stredomorské asociačné dohody – EUROMED (Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, Palestína, Sýria, Tunisko);
  - f. Asociačné dohody s krajinami Východného partnerstva zakladajúce rozsiahle a komplexné zóny voľného obchodu (Ukrajina, Moldavsko, Gruzínsko);
  - g. Dočasné dohody o hospodárskom partnerstve (EPAs):
    - i. Dočasná EPA s východnou a južnou Afrikou (ESA);
    - ii. Dočasná EPA so strednou Afrikou (Kamerun);
    - iii. Dočasná EPA s Pobrežím Slonoviny;
    - iv. Dočasná EPA s Ghanou;
    - v. Dočasná tichomorská EPA;
  - h. Komplexné dohody o hospodárskom partnerstve:
    - i. EPA s Karibským fórom (Cariforum);
    - ii. EPA s Juhoafrickým rozvojovým spoločenstvom (SADC);Na podpis čakajú nasledovné komplexné EPAs, ktoré nahradia dočasné (predbežné) EPAs:
    - iii. EPA so 16 krajinami západnej Afriky (ECOWAS - Hospodárske spoločenstvo západoafrických štátov a UEMOA - Západoafrická hospodárska a menová únia);
    - iv. EPA s Východoafrickým spoločenstvom (EAC).
  - i. Asociačné dohody s Andským spoločenstvom národov (Kolumbia, Peru, Ekvádor) a Stredoamerickou skupinou krajín (Kostarika, Salvador, Honduras, Nikaragua, Panama a Guatemala);

---

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova

- j. v procese modernizácie dohôd: Asociačná dohoda (Čile), Globálna dohoda (Mexiko).

B. Pripravované preferenčné obchodné dohody

1. Dohody o voľnom obchode – India, Austrália, Nový Zéland, Maroko, Tunisko, krajiny ASEAN (Filipíny, Indonézia, Malajzia, Thajsko), krajiny Perzského zálivu – GCC (Gulf Co-operation Council - Bahrajn, Kuvajt, Omán, Katar, Saudská Arábia, Spojené arabské emiráty);
2. Dohody o hospodárskom partnerstve s regiónmi skupiny krajín Afriky, karibskej a tichomorskej oblasti (ACP);
3. Asociačná dohoda medzi ES a krajinami MERCOSURu (Brazília, Argentína, Uruguaj, Paraguaj);
4. Asociačné dohody s Andským spoločenstvom národov (Bolívia).

C. Nepreferenčné obchodné dohody

1. Dohody o partnerstve a spolupráci s ostatnými krajinami SNŠ;
2. Ostatné bilaterálne dohody.

EURÓPA A SPOLOČENSTVO NEZÁVISLÝCH ŠTÁTOV

Európsky hospodársky priestor

Dohoda o Európskom hospodárskom priestore (Agreement on the European Economic Area - EEA) zahŕňa všetky členské krajiny EÚ a krajiny Európskeho združenia voľného obchodu s výnimkou Švajčiarska (členskými štátmi EZVO sú Nórsko, Lichtenštajnsko, Island a Švajčiarsko). Dohoda bola podpísaná 2. 5. 1992 v Porte a nadobudla platnosť 1. 1. 1994. Dohoda v princípe pokrýva oblasť štyroch slobôd – voľný pohyb tovaru (avšak poľnohospodárske výrobky a výrobky z rýb sú dohodou pokryté len vo veľmi obmedzenom rozsahu), voľný pohyb osôb, služieb a kapitálu. Horizontálne ustanovenia vo vzťahu k týmto štyrom slobodám v oblasti sociálnej politiky, ochrany spotrebiteľa, životného prostredia, komerčného práva a štatistik uzatvárajú tento rozšírený vnútorný trh.

SR, rovnako ako ostatné prístupujúce krajiny, požiadala o členstvo v EHP, pričom Dohoda o rozšírení EHP bola podpísaná dňa 11. novembra 2003 a od 1. mája 2004 sa SR stala plnoprávnym členom EHP.

[EEA Agreement](#)

Švajčiarsko

Švajčiarsko ako ďalší člen EZVO nie je členom EHP, avšak voľný obchod a ďalšie výhody využíva na základe viac ako 120 bilaterálnych dohôd uzatvorených s EÚ. Jednou z najvýznamnejších je Dohoda o voľnom obchode medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom na jednej strane a Švajčiarskou konfederáciou na strane druhej podpísaná dňa 22. júla 1972 v Bruseli.

Lichtenštajnsko

Vzťahy EÚ a **Lichtenštajnska** sú založené na Dohode o EHP. Avšak okrem účasti v EHP má Lichtenštajnsko od roku 1924 so Švajčiarskom colnú a menovú úniu a je silno integrované do švajčiarskej ekonomiky. To znamená, že v niektorých oblastiach ako veterinárne záležitosti, spracované agrovýrobky a pravidlá pôvodu tovaru má Lichtenštajnsko výnimky z Dohody o EHP a vzťahy EÚ-Lichtenštajnsko sú namiesto toho pokryté príslušnými dohodami medzi EÚ a Švajčiarskom. V súvislosti s voľným pohybom tovaru Lichtenštajnsko pristúpilo k Dohode o voľnom obchode medzi CH a EÚ z roku 1972.

Andorra, San Maríno, Monako, Vatikán

Andorra je prepojená s EÚ prostredníctvom colnej dohody z roku 1990, ktorou bola vytvorená colná únia. **San Maríno** uzatvorilo v roku 1991 s EÚ dohodu, na základe ktorej bola vytvorená colná únia. Dohoda vytvára základ pre spoluprácu v oblastiach malého a stredného podnikania, životného prostredia, cestovného ruchu, komunikačných technológií a kultúry. **Monako** je časťou colného územia EÚ, vychádzajúc z colnej únie s Francúzskom a uplatňuje pravidlá EÚ vo vzťahu k voľnému pohybu tovaru. **Vatikán** nie je súčasťou colného územia EÚ, ale je prepojený s Talianskom prostredníctvom colnej dohody z roku 1930, ktorá poskytla vzájomne výhodný preferenčný prístup na trh s tovarom.

Kandidátske krajiny na vstup do EÚ

Po úspešnom rozšírení o 13 nových krajín EÚ monitoruje rokovania s ďalšími **kandidátskymi krajinami**, ide hlavne o Albánsko, Turecko, Severné Macedónsko, Čiernu Horu, Srbsko, Ukrajinu a Moldavsko¹. Medzi potenciálnych kandidátov sa radí: Bosna a Hercegovina, Kosovo* a Gruzínsko.

Problematickým prístupovým procesom je žiadosť **Turecka** o členstvo v EÚ. Európska únia a Turecko podpísali už v roku 1963 asociačnú dohodu, ktorej cieľom je podpora obchodu a hospodárskych vzťahov. Od 31.12.1995 bola na základe rozhodnutia Asociačnej rady vytvorená medzi EÚ a Tureckom colná únia. Colná únia síce pokrýva obchod s priemyselnými výrobkami, ale nezahŕňa poľnohospodárske výrobky (s výnimkou spracovaných agrokomodít), služby a verejné obstarávanie. Navyše Turecko by malo v zmysle pravidiel colnej únie zosúladiť s *acquis communautaire* niekoľko hlavných oblastí, a to predovšetkým priemyselné štandardy. V decembri 2016 Európska komisia navrhla modernizáciu colnej únie a rozšírenie bilaterálnych obchodných vzťahov do oblastí, ako sú služby, verejné obstarávanie a udržateľný rozvoj. V tejto súvislosti sa začala práca na technickej úrovni zameraná na stanovenie mandátu na modernizáciu colnej únie medzi EÚ a Tureckom. Problematika obchodných vzťahov s EÚ je diskutovaná na zasadnutiach Spoločného výboru colnej únie EÚ-Turecko. Turecko je aj súčasťou zoskupenia EUROMED.

Rokovania o vstupe Turecka do EÚ sa po náročnom hľadaní negociačného rámca začali v októbri 2005. Úplnému začleneniu Turecka do EÚ však musí predchádzať prehĺbenie vzájomných vzťahov v oblasti verejného obstarávania, služieb, ale predovšetkým v politickom dialógu. Vstup Turecka do EÚ by znamenal aj úplné prevzatie zásad spoločnej obchodnej politiky EÚ v oblasti harmonizácie zmluvno-právnej základne vo vzťahu k preferenčným

---

¹ Dňa 24. júna 2022 Európska rada rozhodla aj o zaradení Ukrajiny a Moldavska na zoznam kandidátskych krajín.

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

obchodným dohodám. Spoločný vnútorný trh krajín EÚ sa rozšíri a vznikne tak nová situácia pre výrobcov, exportérov, importérov, ako aj poskytovateľov služieb, ktorým sa otvoria nové možnosti pre odbyt ich výrobkov, služieb, a tiež uvoľnenie pohybu kapitálu. Turecká legislatíva je v súčasnosti čiastočne harmonizovaná, pričom Turecko odstránilo všetky clá a kvantitatívne reštrikcie na dovoz priemyselných výrobkov z krajín EÚ. Jednotný vnútorný trh však bude eliminovať doposiaľ existujúce netarifné bariéry, ako aj ostatné technické prekážky pohybu tovaru predovšetkým v agrosektore.

[EU trade relations with Turkey](#)

Západný Balkán

EÚ pokračuje v stabilizačnom a asociačnom procese aj v regióne **západného Balkánu**. Základným nástrojom vo vzťahu k týmto krajinám sú **stabilizačné a asociačné dohody**, pričom sieť bilaterálnych obchodných dohôd medzi krajinami tohto regiónu bola nahradená jednou modernou dohodou na báze Stredoeurópskej dohody o voľnom obchode (CEFTA).

V apríli 2001 EÚ uzatvorila stabilizačnú a asociačnú dohodu (SAA) s bývalou Juhoslovenskou republikou **Macedónsko** (dnes Severné Macedónsko) a v júni 2006 s **Albánskom**. Dohody umožňujú takmer bezcolný prístup výrobkov pochádzajúcich zo Severného Macedónska a Albánska na trh EÚ. SAA podpísali aj ostatné balkánske krajiny, a to **Bosna a Hercegovina, Srbsko, a tiež Čierna Hora**. Rokovania o stabilizačných a asociačných dohodách s týmito krajinami boli otvorené koncom roka 2005. Európska únia z dôvodu upevnenia politickej a hospodárskej stability na Balkáne jednostranne poskytuje všetkým trom krajinám preferencie vo forme nulových colných sadzieb pri dovoze veľkej väčšiny komodít. Po viac než ročných rokovaníach s Európskou komisiou Čierna Hora dňa 15. októbra 2007 podpísala s EÚ plnohodnotnú SAA. SAA medzi EÚ a Srbskom bola 7. novembra 2007 v Bruseli technicky parafovaná a oficiálny podpis sa uskutočnil v apríli 2008. Rokovania o SAA s Bosnou a Hercegovinou boli otvorené v novembri 2005 a po ukončení rokovaní bola SAA podpísaná 16. júna 2008. V júni 2013 rozhodla Európska rada o začatí rokovaní s Kosovom* o dohode o stabilizácii a pridružení, ktorá vstúpila do platnosti 1. apríla 2016.

[EU trade relations with the Western Balkans](#)

Spojené kráľovstvo

Spojené kráľovstvo opustilo 1. januára 2021 jednotný trh EÚ a colnú úniu, pričom sa naň prestali vzťahovať akékoľvek politiky EÚ. V dôsledku toho stratilo všetky práva a výhody, ktoré mu vyplývali z členstva v EÚ, a prestali sa naň vzťahovať medzinárodné dohody, ktoré uzavrela EÚ.

S cieľom čo najviac obmedziť narušenie vzájomných vzťahov rokovali zástupcovia EÚ a Spojeného kráľovstva o podmienkach novej „dohody o obchode a spolupráci“, ktorou sa budú riadiť ich budúce vzťahy, keďže Spojené kráľovstvo sa stalo treťou krajinou.

Dňa 24. decembra 2020 sa na úrovni vyjednávačov dosiahla základná dohoda. Obe strany pristúpili k podpisu a ratifikácii dohody, aby sa dohoda mohla začať predbežne vykonávať od 1. januára 2021. Zmluva nadobudla platnosť 1. mája 2021.

Hoci nová dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom v žiadnom prípade nepredstavuje rovnakú úroveň spolupráce, aká existovala v čase, keď bolo Spojené kráľovstvo členom EÚ, výrazným spôsobom presahuje rámec tradičných dohôd o

voľnom obchode a poskytuje solídny základ pre zachovanie nášho dlhodobého priateľstva a spolupráce do budúcnosti.

Pozostáva z týchto častí:

1. bezprecedentná dohoda o voľnom obchode,
2. ambiciózna spolupráca v hospodárskych, sociálnych, environmentálnych a rybárskych otázkach,
3. úzke partnerstvo v oblasti bezpečnosti občanov,
4. prierezový rámec riadenia.

[United Kingdom | EEAS Website](#)

Ruská federácia

Základným cieľom EÚ, ktorý je totožný so zámermi SR vo vzťahu k **Ruskej federácii**, je od roku 2014, a ešte výraznejšie od februára 2022, **zmeniť správanie Ruskej federácie, prispieť k ukončeniu vojenskej agresie Ruska na Ukrajine a presvedčiť Rusko, aby rešpektovalo suverenitu a územnú celistvosť Ukrajiny. Od roku 2014 bola spolupráca v ostatných oblastiach suspendovaná** (posilnenie politickej a hospodárskej stability v Rusku, prispievanie k budovaniu právneho systému prostredníctvom tvorby efektívnej legislatívy, ako aj orgánov a inštitúcií výkonného a súdneho systému, podpora vytvárania lepšej investičnej klímy, harmonizácia legislatívy s právnym systémom EÚ, spolupráca v boji proti bezpečnostným hrozbám v oblasti spravodlivosti, vnútra, životného prostredia, ako aj nukleárnej bezpečnosti).

Právnym základom pre vzťahy medzi EÚ a Ruskom je **Dohoda o partnerstve a spolupráci z roku 1997 (PCA)**, ktorá sa uplatňovala na obdobie 10 rokov, pričom sa **dohodla jej prolongácia až do uzatvorenia novej dohody**. Rokovania o nej začali v roku 2008, avšak **tieto boli následne v dôsledku udalostí na Ukrajine v roku 2014 prerušené**. Dohoda PCA vytvára inštitucionálny rámec pre bilaterálne vzťahy a stanovuje základné spoločné ciele v oblasti politického dialógu, obchodu, energetiky, prepravy, životného prostredia, vedy a techniky, spravodlivosti a vnútra. Vo vzťahu k obchodnej spolupráci je táto dohoda nepreferenčnou. Je založená na priznaní doložky najvyšších výhod (MFN), eliminácii kvantitatívnych obmedzení, legislatívnej harmonizácii, a navyše obsahuje ustanovenia o službách a investíciách, pohybe kapitálu, ochrane práv duševného vlastníctva a konkurencii.

V súvislosti s vojenskou agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine boli však od februára 2022 postupne voči Rusku zavedené viaceré balíky sankcií, medzi ktoré platí suspendovanie MFN a výrazné obmedzenia vo finančnej oblasti a vo vzájomnom obchode.

(viac na [Timeline - EU restrictive measures against Russia over Ukraine - Consilium \(europa.eu\)](#) a stránke [Sankcie voči Ruskej federácii a Bielorusku | Obchod | MHSR](#))

Východné partnerstvo

Cieľom **Východného partnerstva (VP)** po jeho oficiálnom odštartovaní dňa 7. mája 2009 je dosiahnutie kvalitatívne vyššej úrovne vzťahov medzi EÚ a partnerskými krajinami na východ od hraníc EÚ (**Ukrajina, Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Gruzínsko a Moldavsko**).

Obchodné vzťahy medzi EÚ a týmito krajinami sú založené na **Dohodách o asociácii (AA - preferenčné)** a **Dohodách o partnerstve a spolupráci (PCA - nepreferenčné)**, pričom

PCA s Bieloruskom nebola doteraz v EÚ ratifikovaná kvôli porušovaniu ľudských a občianskych práv v tejto krajine.

Cieľom EÚ bolo uzavrieť s krajinami VP dohody o asociácii obsahujúce rozsiahle a komplexné dohody o voľnom obchode (Deep and Comprehensive Free Trade Agreements - DCFTAs). Podmienkou pre uzavretie takýchto dohôd je členstvo vo WTO, ekonomická opodstatnenosť takýchto dohôd, súhlas týchto krajín s úrovňou ambícií týchto dohôd a schopnosť krajín uzavrieť, implementovať a dodržiavať ich ustanovenia.

[Eastern Europe | EEAS Website \(europa.eu\)](#)

Právnym základom regulujúcim vzťahy medzi EÚ a **Ukrajinou** je Dohoda o asociácii, ktorej politická časť bola podpísaná 21. marca 2014 a predbežne sa uplatňuje sa od novembra 2014. Hospodárska časť Dohody o asociácii medzi EÚ a Ukrajinou (rozsiahla a komplexná zóna voľného obchodu, tzv. DCFTA) regulujúca obchodné vzťahy medzi EÚ a Ukrajinou bola podpísaná 27. júna 2014 a predbežne sa začala uplatňovať od 1. januára 2016. **Dohoda o asociácii ako celok (vrátane DCFTA) sa začala riadne a v plnej miere uplatňovať od 1. septembra 2017.**

Rokovania o DCFTA medzi EÚ a Ukrajinou (UA) sa začali ešte vo februári 2008. Cieľom bolo vytvorenie rozsiahlej a komplexnej zóny voľného obchodu zahŕňajúcej okrem liberalizácie obchodu s tovarom aj ďalšie oblasti - služby, investície, netarifné prekážky obchodu, ochranu duševného vlastníctva, nástroje na ochranu obchodu, sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia, technické prekážky obchodu, verejné obstarávanie, energetiku a bezpečnosť tranzitu plynu a i. V októbri 2011 sa po osemnástich negociačných kolách podarilo dosiahnuť ukončenie rokovaní o DCFTA. V júli 2012 sa v Bruseli uskutočnila technická paraafa textu dohody. Rada EÚ vo svojich záveroch z decembra 2012 potvrdila záväzok podpísať DCFTA v decembri 2013 a začať uplatňovať obchodné ustanovenia širšej spolupráce. Podpis i vykonávanie obchodných ustanovení DCFTA však bolo podmienené dosiahnutím pokroku zo strany Ukrajiny v troch oblastiach (parlamentné voľby, selektívna spravodlivosť, implementácia reforiem).

V druhom polroku 2014 a v roku 2015 bolo uplatňovanie DCFTA medzi EÚ a Ukrajinou odložené do 31. decembra 2015. Dôvodom pre tento krok boli obavy Ruskej federácie z dopadov DCFTA na jej hospodárstvo. Ruská federácia suspendovala v decembri 2015 uplatňovanie Dohody Spoločenstva nezávislých štátov o vytvorení zóny voľného obchodu (tzv. CIS FTA) voči Ukrajine. Počas odloženia uplatňovania DCFTA medzi EÚ a Ukrajinou v rokoch 2014-2015 EÚ voči Ukrajine zaviedla jednostranné obchodné opatrenia (tzv. ATMs), ktorými jej jednostranne poskytla znížené colné sadzby resp. colné kvóty na niektoré tovary v rovnakom rozsahu, ako obsahovala vynechaná DCFTA. Ukrajina v súvislosti s problémami na príjmovej strane svojho štátneho rozpočtu navyše zaviedla vo februári 2015 dvanásťmesačné opatrenie, v rámci ktorého uplatňovala 5-10-percentnú dovoznú prirážku na väčšinu poľnohospodárskych a priemyselných tovarov. 31. decembra 2015 sa skončila platnosť ATMs a vo februári 2016 Ukrajina zrušila uplatňovanie dovoznej prirážky. Od októbra 2017 začala EÚ poskytovať Ukrajine druhý balík jednostranných obchodných opatrení vo forme nulových colných kvót na 18 poľnohospodárskych výrobkov nad rámec preferenčných colných kvót stanovených v dohode a vo forme čiastočného alebo úplného odstránenia dovozných ciel na 23 priemyselných výrobkov. V súvislosti s vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine (od februára 2022) boli prijaté **dočasné liberalizačné obchodné opatrenia zo strany EÚ v trvaní jedného roka**, ktoré umožňujú bezcolný dovoz väčšiny priemyselných tovarov s pôvodom na Ukrajine, a tiež umožňujú množstvo neobmedzený dovoz vybraných poľnohospodárskych plodín s nulovým clom a suspendovanie mechanizmu vstupných cien. V júni 2022 schválila Európska rada **pre Ukrajinu status kandidátskej krajiny** na členstvo v EÚ.

[The European Union and Ukraine | EEAS Website \(europa.eu\)](#)

Negociácie s **Moldavskom** (MD) o AA a DCFTA sa začali vo februári 2012. MD sa počas rokovaní usilovalo o čo najväčší prístup na trh EÚ pre svoje poľnohospodárske produkty, pretože tento sektor je pre MD ekonomiku kľúčový. Spolu sa uskutočnilo sedem negociačných kôl a rokovania sa dňa 12. júna 2013 podarilo ukončiť. Asociačná dohoda bola podpísaná v júni 2014 a DCFTA sa začala predbežne uplatňovať od 1. 9. 2014. **Riadne uplatňovanie DCFTA sa začalo 1. júla 2016.** Dopadová štúdia projektuje vďaka DCFTA nárast exportov MD o 16,2 % a nárast exportov EÚ do MD o 7,7 % . V dlhodobom horizonte by sa HDP MD mohol zvýšiť o 5,4 % ročne a priemerné mzdy by v MD mohli narásť o 4,8 %. V kontexte udalostí na Ukrajine a znemožnenie MD exportov mnohých tovarov (prevažne poľnohospodárskych plodín) pripravila Európska komisia návrh nariadenia, ktorým by sa mali zaviesť dodatočné kvóty pre MD poľnohospodárske produkty, aby ich export mohlo MD presmerovať z Ukrajiny, Bieloruska a Ruskej federácie do EÚ. V júni 2022 schválila Európska rada **pre MD status kandidátskej krajiny** na členstvo v EÚ.

[EU-Moldova relations | EEAS Website](#)

Rokovania s **Gruzínskom** (GE) sa začali vo februári 2012. Spolu sa uskutočnilo 7 kôl rokovaní a dňa 22. júla 2013 sa negociácie podarilo uzatvoriť. Asociačná dohoda bola podpísaná v júni 2014 a DCFTA sa začala predbežne uplatňovať od 1. 9. 2014. **V plnej miere sa DCFTA uplatňuje od 1. júla 2016.** S GE je liberalizovaných 100 % položiek colného sadzovníka bez prechodných období, v oblasti služieb sú výsledky tiež veľmi uspokojivé. Nezávislá dopadová štúdia predpokladá vďaka DCFTA nárast exportov GE o 12 % a nárast exportov EÚ smerom do GE o 7,5 %. Plná implementácia reforiem súvisiacich s obchodom by mala zvýšiť HDP GE v dlhodobom horizonte o 4,3 %, resp. 292 mil. EUR ročne a spôsobiť nárast priemerných miezd v GE o 3,6 %. Od júna 2022 je GE potenciálnym kandidátom na členstvo v EÚ.

[EU-Georgia relations | EEAS Website](#)

Rokovania s **Arménskom** (AM) o DCFTA sa začali v máji 2012. Spolu sa uskutočnilo 7 negociačných kôl a dňa 24. júla 2013 sa rokovania podarilo uzatvoriť. Nezávislá dopadová štúdia EÚ počítala vďaka DCFTA s nárastom exportov AM o 15,2 % a nárastom exportov EÚ do AM o 8,2 %. **V septembri 2013 však AM oznámilo svoje rozhodnutie pripojiť sa k Eurázijskej hospodárskej únii (EAEÚ)** Ruska, Bieloruska a Kazachstanu. Komisia vzala rozhodnutie AM na vedomie. **Vzhľadom na záväzky AM voči ostatným členom EAEÚ tak vyrokovaná AA/DCFTA nemohla byť podpísaná.** Z tohto dôvodu boli dňa 7. decembra 2015 boli na stretnutí vysokej predstaviteľky EÚ pre zahraničné záležitosti a bezpečnostnú politiku Mogheriniovej a ministra zahraničných vecí AM Nalbandiana začaté rokovania o nepreferenčnej dohode medzi EÚ a AM. Nová nepreferenčná Komplexná a posilnená dohoda o partnerstve medzi Európskou úniou a Arménskou republikou sa predbežne uplatňuje od 1. júna 2018.

[EU-Armenia relations | EEAS Website](#)

Rovnako ako v prípade Arménska, obchodné vzťahy EÚ s **Azerbajdžanom** sú upravené nepreferenčnou Dohodou o partnerstve a spolupráci (momentálne v štádiu modernizácie).

[The European Union and Azerbaijan | EEAS Website](#)

Nepreferenčná dohoda o partnerstve a spolupráci s **Bieloruskom** nebola v dôsledku vnútropolitckej situácie v krajine zo strany EÚ v roku 1995 ratifikovaná. Vzťahy EÚ s Bieloruskom sa tak riadia nepreferenčnou dohodou medzi ES a Sovietskym zväzom z roku

1989. V súvislosti s konaním Bieloruska v kontexte vojenskej agresie Ruskej federácie voči Ukrajine boli voči Bielorusku zavedené nové reštriktívne opatrenia, zahŕňajúce okrem zahraničného obchodu, financií aj prerušenie a ukončenie prístupového procesu Bieloruska do WTO.

Stredná Ázia

EÚ zintenzívňuje vzťahy s krajinami strednej Ázie prostredníctvom novej Stratégie pre strednú Áziu, ktorá bola schválená v roku 2019. Stredoázijskými krajinami sú: **Kazachstan, Kirgizsko, Tadžikistan, Turkménsko a Uzbekistan**. Cieľom stratégie je posilniť väzby vo všetkých oblastiach spolupráce prostredníctvom politického dialógu medzi EÚ a strednou Áziou formou pravidelných stretnutí ministrov zahraničných vecí, posilnením dialógu o ľudských právach, spoluprácou v oblastiach vzdelávania, energetiky a prepravy, životného prostredia a vodohospodárstva, ako aj v oblasti obchodu a hospodárskych vzťahov. Stratégia je podporovaná významným nárastom finančnej pomoci EÚ. Vzťahy medzi EÚ a Kazachstanom, Kirgizskom, Tadžikistanom a Uzbekistanom sú upravené dohodami o partnerstve a spolupráci (PCAs). S Turkménskom EÚ uplatňuje nepreferenčnú Dočasnú dohodu o obchode a obchodných záležitostiach z roku 2010. S Kazachstanom a Kirgizskom v nedávnej minulosti prebiehali rokovania o modernizácii PCAs (aj v súvislosti so vstupom Kazachstanu do WTO a vstupom oboch krajín do Eurázijskej hospodárskej únie).

[Central Asia | EEAS Website \(europa.eu\)](#)

KRAJINY AFRIKY, KARIBIKU A TICHOMORIA (ACP)

Vzťahy medzi krajinami ACP a EÚ sú založené na dlhotrvajúcom a preferenčnom partnerstve. Dňa 23. júna 2000 bola v Cotonou (Benin) podpísaná Dohoda o partnerstve medzi EÚ a štátmi ACP, ktorá bola uzatvorená na obdobie 20 rokov. Táto dohoda bola následne zrevidovaná v rokoch 2005 a 2010. V súčasnosti je signatármi dohody 48 afrických štátov, 15 štátov Karibiku, a 15 štátov Pacifiku. Platnosť dohody mala skončiť 29. februára 2020, bola však predĺžená do 30. novembra 2021. Následne bolo schválené aj druhé predĺženie do 30. júna 2022 a ďalšie do 30. júna 2023.

Zostávajúce štáty a teritória tohto regiónu (OTCs - overseas countries and territories) vyvíjajú úsilie stať sa členmi ACP spoločenstva a zároveň signatármi dohody. Nástrojom EÚ pre rozvoj tohto regiónu je aj súčasný právny rámec obchodnej spolupráce, ktorého cieľom je uzatvoriť s príslušnými regionálnymi zoskupeniami tejto oblasti dohody o hospodárskom partnerstve (Economic Partnership Agreements - EPAs), ktoré by mali zabezpečiť dlhodobý rozvoj, hospodársky rast, znižovanie chudoby a integráciu krajín ACP do globálnej ekonomiky. Rokovania o EPAs začali v roku 2002 a pokrývajú sedem regionálnych skupín: západná Afrika, stredná-centrálne Afrika, východná a južná Afrika (ESA), Východoafrické spoločenstvo (EAC), Juhoafrické rozvojové spoločenstvo (SADC), Karibik (Cariforum) a Pacifik.

Podľa ustanovení Dohody z Cotonou sa do konca roka 2007 mali ukončiť rokovania o EPAs s tým, že do platnosti vstúpia 1. januára 2008 – čo sa oneskorene uskutočnilo len s niektorými krajinami, resp. regionálnymi zoskupeniami: stredná Afrika (Kamerun), krajiny východnej Afriky a Indického oceánu (ESA), Pobrežie Slonoviny, Juhoafrické rozvojové spoločenstvo (SADC), krajiny karibskej oblasti (zoskupenie Cariforum) a krajiny tichomorskej oblasti (Fidži, Papua Nová Guinea).

EPAs by sa mali stať dôležitým nástrojom pre zabezpečenie dlhodobého rozvoja, hospodárskeho rastu, znižovania chudoby a integrácie krajín ACP do globálnej ekonomiky.

EPAs by nemali byť klasické symetrické dohody o voľnom obchode, ale mali by maximalizovať rozvojový potenciál hospodárstva krajín ACP. V tejto súvislosti si preto každé regionálne zoskupenie krajín ACP stanovilo vlastný časový plán, rozsah, postupnosť a oblasť tovarov pri otvorení trhov v súlade s individuálnymi plánmi rozvojových priorit a stratégiami pri znižovaní chudoby v jednotlivých krajinách.

Aktuálny stav jednotlivých EPAs:

V očakávaní komplexnej EPA s celým regiónom **východnej a južnej Afriky (ESA)** podpísali v roku 2009 štyri krajiny ESA (Madagaskar, Maurícius, Seychely a Zimbabwe) dočasnú EPA. Táto dočasná EPA medzi krajinami ESA a EÚ sa v uvedených štyroch krajinách predbežne uplatňuje od 14. mája 2012. Komory podpísali EPA v roku 2017, ratifikovali v decembri 2018 a implementujú od 7. februára 2019. Zambia sa zúčastnila na rokovaní o dočasnej EPA a môže sa rozhodnúť podpísať dohodu. V októbri 2019 začali rokovania o modernizácii, prehĺbení **EPA medzi EÚ s ESA**.

Dočasná EPA **so strednou Afrikou** bola podpísaná 15. januára 2009. Dohodu podpísal iba **Kamerun** ako jediná krajina v regióne stredná Afrika. Od 4. augusta 2014 sa dohoda predbežne uplatňuje.

Dočasná EPA **s Pobrežím Slonoviny** bola podpísaná 26. novembra 2008, predbežne sa začala uplatňovať 3. septembra 2016.

Dočasná EPA **s Ghanou** bola podpísaná 28. júla 2016. Dohoda sa začala predbežne vykonávať 15. decembra 2016.

Dočasná **tichomorská** EPA, ktorú podpísala EÚ s Papua Nová Guinea 30. júla 2009 a s Fidži 11. decembra 2009, sa predbežne uplatňuje - Papua Nová Guinea od 20. decembra 2009 a Fidži od 28. júla 2014. Samoa pristúpila k dohode 21. decembra 2018 a Šalamúnove ostrovy 17. mája 2020. V roku 2018 Tonga a v roku 2020 Východný Timor notifikovali záujem o pristúpenie k dohode.

EPA s Karibským fórom (**Cariforum**) je prvou úplnou (komplexnou) EPA s EÚ. Podpísaná bola v októbri 2008. Dohoda sa predbežne uplatňuje od decembra 2008.

EPA medzi EÚ a SADC (šiestimi krajinami **Juhoafrického rozvojového spoločenstva** - Eswatini, Botswana, Lesotho, Mozambik, Namíbia a Južná Afrika) je prvou a jedinou regionálnou EPA v Afrike, ktorá je plne funkčná. Bola podpísaná 10. júna 2016 a predbežne sa začala uplatňovať 10. októbra 2016 pre všetky strany dohody okrem Mozambiku, pre ktorý sa predbežne začala uplatňovať 5. februára 2018. Začiatkom roka 2020 Angola požiadala o pristúpenie k EPA medzi EÚ a SADC. Výbor pre obchod a rozvoj z februára 2020 vzal na vedomie žiadosť Angoly o začatie prístupových rokovaní a návrh plánu pre tento prístupový proces prezentovaný EÚ. Vo februári 2020 sa zmluvné strany dohodli, že do októbra 2021 začnú proces revízie dohody. Zmluvné strany sa tiež dohodli na zozname monitorovacích ukazovateľov a na princípoch procesu monitorovania a hodnotenia.

EPA so 16 krajinami **západnej Afriky** iniciovala EÚ a ECOWAS (Hospodárske spoločenstvo západoafrických štátov) a Západoafrická hospodárska a menová únia (UEMOA). Rokovania o regionálnej dohode o hospodárskom partnerstve boli ukončené 6. februára 2014. Všetky členské štáty EÚ a 13 krajín západnej Afriky podpísali EPA v decembri 2014 okrem Nigérie, Mauritánie a Gambie. Gambia podpísala dohodu 9. augusta 2018 a Mauritánia 21. septembra 2018, čím zostala Nigéria jedinou krajinou západnej Afriky, ktorá nepodpísala EPA. Po podpísaní dohody všetkými stranami bude dohoda predložená na ratifikáciu.

EPA s **Východoafrickým spoločenstvom (EAC)** - Keňa, Rwanda, Burundi, Uganda a Tanzánia - bola uzavretá 16. októbra 2014. Dňa 1. septembra 2016 podpísali EPA Keňa a

Rwanda, ako aj jednotlivé členské štáty EÚ a samotná EÚ. Dohoda sa neuplatňuje, keďže z dôvodu rozdielných postojov krajín EAC k pristúpeniu k dohode ju doposiaľ ratifikovala iba Keňa. Na samite EÚ-EAC vo februári 2021 sa dohodla možnosť individuálnej implementácie dohody. Keňa v tejto súvislosti požiadala EÚ o implementáciu dohody na báze „variabilnej geometrie“. EÚ a Keňa začali 17. februára 2022 rozhovory o dočasnej EPA s ustanoveniami o udržateľnosti.

[Economic Partnership Agreements](#)

Južná Afrika

Juhoafrická republika (JAR) je členom skupiny krajín ACP, je signatárom Dohody o partnerstve z Cotonou, ale jej členstvo v tejto dohode nebolo plnohodnotné (napr. ustanovenia o obchode a o rozvoji finančnej spolupráce sa neuplatňovali). Dohoda o obchode, rozvoji a spolupráci medzi EÚ na jednej strane a Juhoafrickou republikou na strane druhej (TDCA) bola podpísaná dňa 11. októbra 1999 v Pretórii. Prechodné obdobie na liberalizáciu sa ukončilo v roku 2012. Dohoda zliberalizovala viac ako 90% vzájomného obchodu. V júni 2016 podpísali EÚ a Južná Afrika – spolu s Botswanou, Lesothom, Mozambikom, Namíbiou a Eswatini - Dohodu o juhoafrickom hospodárskom partnerstve (SADC EPA), ktorá upravuje obchod s tovarom medzi týmito dvoma regiónmi, čím sa nahrádzajú ustanovenia týkajúce sa obchodu dohody TDCA.

[EU trade relations with South Africa](#)

KRAJINY STREDOMORIA

EUROMED (Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, Palestína, Sýria, Turecko, Tunisko)

Barcelonský proces je iniciatívou EÚ zameranou na zintenzívnenie hospodárskej a obchodnej spolupráce s krajinami Stredomoria. Jej hlavným cieľom je vytvorenie pásma voľného obchodu na základe bilaterálnych dohôd medzi EÚ a krajinami tohto regiónu. Všetky krajiny zoskupenia EUROMED postupne uzatvorili s EÚ bilaterálne asociačné dohody okrem Sýrie, s ktorou je táto dohoda v štádiu technickej parafy. Každá z asociačných dohôd obsahuje klauzuly o politickom dialógu; voľnom pohybe tovaru, služieb a kapitálu; hospodárskej, sociálnej, finančnej a kultúrnej spolupráci, ako aj klauzuly o rešpektovaní demokratických princípov a dodržiavaní ľudských práv. Nová generácia euro-stredomorských asociačných dohôd stanovuje postupné vytváranie zóny voľného obchodu. Táto zóna vytvára podmienky pre progresívnu liberalizáciu agroobchodu a bezcolný obchod pre skupinu priemyselných výrobkov.

V roku 2006 Európska komisia otvorila rokovania o obchode so službami, investíciami a agrovýrobnými s krajinami EUROMED. Výsledky rokovaní predstavujú len doplnok k existujúcim asociačným dohodám s krajinami tohto regiónu. Závazky EÚ a EUROMED minimalizujú rozdiely a eliminujú možnosť unilaterálneho otvárania sa len zo strany EÚ. Európska komisia, ktorá je garantom za obchodnú a hospodársku spoluprácu s krajinami Stredomoria, zodpovedá za prípravu, negociácie a uplatňovanie asociačných dohôd. Cieľom je dosiahnuť tzv. „Deep and Comprehensive Free Trade Areas (DCFTAs)“. Dňa 14. decembra 2011 Rada poverila Komisiu, aby začala dvojstranné rokovania o vytvorení rozsiahlej a komplexnej zóny voľného obchodu (DCFTA) s Egyptom, Jordánskom, Marokom a Tuniskom.

Prípravný proces o DCFTA sa inicializoval s Marokom, Tuniskom a Jordánskom v marci 2012 a s Egyptom v júni 2013. Rokovania s **Marokom** o DCFTA boli začaté v marci 2013 a s **Tuniskom** v októbri 2015. V rokovaníach sa zatiaľ nepokračuje, aj keď je snaha opätovne začať prieskumné rozhovory o modernizácii obchodných a investičných vzťahov prostredníctvom obchodných dohôd (tzv. DCFTAs).

Čo sa týka **Líbye**, negotačný mandát na otvorenie rokovaní o preferenčnej dohode bol schválený v júli 2008. Líbya súhlasila so všeobecným rámcom dohody, ktorá bude zahŕňať obchod s tovarom a službami, investície, všetky pravidlá vzťahujúce sa k obchodu a riešenie sporov.

[EU trade relations with Southern Neighbourhood](#)

KRAJINY PERZSKÉHO ZÁLIVU

GCC - Gulf Co-operation Council (Bahrajn, Kuvajt, Omán, Katar, Saudská Arábia, Spojené arabské emiráty)

GCC je regionálna organizácia, ktorá bola vytvorená v roku 1981 a pokrýva spoluprácu uvedených krajín v hospodárskej oblasti, politickej oblasti, v oblasti energetiky, bezpečnosti a vzdelávania. V oblasti obchodu bola medzi GCC krajinami vytvorená colná únia. EÚ v roku 1989 uzatvorila s krajinami tejto oblasti Dohodu o hospodárskej spolupráci (EC-GCC Cooperation Agreement). V dohode sú stanovené ročné stretnutia spoločných výborov a ministrov a upravuje sa v nej aj činnosť výborov pre vzájomnú spoluprácu na úrovni úradníkov na vysokej úrovni.

Rokovania o dohode o voľnom obchode sa začali v roku 1990, ale od roku 2008 sú na mŕtvom bode kvôli nezhode v otázke vývozného cla. V máji 2017 sa začal štruktúrovaný neformálny dialóg medzi EÚ a GCC v oblasti obchodu a investícií. Dňa 28. mája 2022 predstavili vysoký predstaviteľ EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a Európska komisia spoločné oznámenie o strategickom partnerstve s Perzským zálivom s cieľom rozšíriť a prehĺbiť spoluprácu EÚ s GCC a jej členskými krajinami. EÚ chce preskúmať, či sú zavedené podmienky na dosiahnutie spoločného porozumenia v súvislosti s možnými rokovaniami o dohode o voľnom obchode.

[EU trade relations with Gulf region](#)

SEVERNÁ AMERIKA

USA

V r. 2021 bola medzi EÚ a USA vytvorená nová platforma spolupráce - Transatlantická Rada pre obchod a technológie - TTC (ide o jeden z výsledkov samitu EÚ - USA z 15. 6. 2021 v Bruseli, ktorý viedli U. von der Leyen a J. Biden). Hlavným cieľom TTC je predchádzať nepotrebným technickým bariéram v obchode, spolupracovať a hľadať konvergenciu v oblasti štandardov digitálneho obchodu, bezpečnosti dodávateľských reťazcov, kybernetickej bezpečnosti, umelej inteligencie a inovatívnych technológií. Na jej ustanovujúcom ministerskom mítingu v Pittsburgu dňa 29. 9. 2021 bolo dohodnuté vytvorenie 10 pracovných skupín (WG), ktoré budú pracovať kontinuálne a ich výsledky prerokujú ministri na ministerských stretnutiach TTC.

Kanada

Rada splnomocnila Európsku komisiu (EK) na otvorenie rokovaní o CETA dňa 27. 4. 2009, formálne sa začali na summite EÚ – Kanada dňa 6. 5. 2009. Dňa 12. 9. 2011 Rada splnomocnila EK aj na otvorenie rokovaní s Kanadou o ochrane investícií v rámci dohody CETA. Rokovania boli technicky ukončené v septembri 2014, nasledovalo uverejnenie znenia dohody. EK dňa 29. 2. 2016 oznámila ukončenie právnej kontroly textu CETA, počas ktorej sa podarilo do neho zapracovať nový, moderný a vyvážený systém ochrany investícií - tzv. Investičný súdny systém (ICS).

Rada EÚ dňa 28. 10. 2016 prijala písomnou procedúrou balík dokumentov o dohode CETA s Kanadou, ktoré zahŕňajú: rozhodnutie o podpise dohody, rozhodnutie o predbežnom uplatňovaní dohody, rozhodnutie o uzavretí dohody (tzv. žiadosť o súhlas Európskeho parlamentu s dohodou CETA). Bola tiež prijatá spoločná listina o výklade dohody CETA, ktorá je spoločným textom EÚ a Kanady a poskytuje záväzný výklad niektorých ustanovení dohody CETA. Dohoda CETA, ako i Dohoda o strategickom partnerstve medzi EÚ a Kanadou (tzv. SPA Agreement) boli podpísané na 16. summite EÚ – Kanada, ktorý sa uskutočnil 30. 10. 2016. Dohody podpísali: Jean-Claude Juncker, predseda Európskej komisie, Donald Tusk, predseda Európskej rady, Robert Fico, predseda vlády Slovenskej republiky a Justin Trudeau, predseda vlády Kanady. Dohoda CETA sa predbežne vykonáva od 21. septembra 2017 s výnimkou vybraných ustanovení kapitoly 8, kapitoly 13, článku 20.12, 27.3, 27.4, 28.7 (ods. 7), pričom pri predbežnom vykonávaní kapitol 22, 23 a 24 dohody sa musí rešpektovať rozdelenie právomocí medzi EÚ a členskými štátmi. CETA je zmiešanou úniou zmluvou, t. j. zmluvou, ktorá pokrýva oblasť spoločných právomocí EÚ a jej členských štátov. Preto je potrebné jej schválenie aj v národných parlamentoch. Ministerstvo hospodárstva SR dalo vypracovať analýzu dopadov dohody CETA na makroekonomické ukazovatele SR a na vybrané sektory ekonomiky SR, teda poľnohospodárstvo a potravinárstvo, automobilový, strojársky a elektrotechnický sektor. Analýza predpokladá mierne pozitívny vplyv dohody na slovenskú ekonomiku.

Text dohody, analýza dopadov a ďalšie dôležité informácie sú zverejnené na stránke MH SR, ako i na stránke Európskej komisie: [The EU-Canada Comprehensive Economic and Trade Agreement \(CETA\)](#)

LATINSKÁ AMERIKA

Mexiko

EÚ a Mexiko sú prepojené systémom dohôd, ktoré pokrývajú politické, hospodárske a obchodné vzťahy. Základ tvorí Dohoda o hospodárskom partnerstve, politickej koordinácii a spolupráci medzi Európskym spoločenstvom a Spojenými štátmi Mexickými nazývaná aj "Globálna dohoda", ktorá nahradzuje "Rámcovú dohodu o spolupráci medzi Európskym spoločenstvom a Mexikom" podpísanú 26. apríla 1991. Globálna dohoda bola podpísaná 8. decembra 1997 v Bruseli a nadobudla platnosť 1. októbra 2000. Má tri piliere: politický dialóg, liberalizácia obchodu a ostatná spolupráca. Globálna dohoda udeľuje Spoločnej rade právomoc rozhodnúť o pokračovaní a prehĺbení liberalizácie obchodu s tovarom a službami.

Viac informácií o Globálnej dohode nájdete na: [Globálna dohoda medzi ES a Mexikom](#)

Liberalizácia obchodu s priemyselnými a poľnohospodárskymi výrobkami bola zakotvená v Rozhodnutí č. 2/2000 Spoločnej rady, ktoré nadobudlo platnosť 1. júla 2000. Od tohto dátumu je možné hovoriť o "Dohode o voľnom obchode medzi EÚ a Mexikom". Dohoda je asymetrická, čo znamená, že všetky priemyselné výrobky pochádzajúce z Mexika sa do EÚ

môžu od 1. 1. 2003 dovážať bez množstevného obmedzenia s nulovou colnou sadzbou. Mexiko vynegociovalo prechodné obdobie na úplné odstránenie ciel a dovozných kvót u skupiny priemyselných výrobkov až do 1. 1. 2007. Citlivosť agrot trhu neumožňuje úplnú liberalizáciu, avšak v súlade s článkom 10 Dohody o voľnom obchode (tzv. review clause) obe zmluvné strany uskutočňujú revízie koncesíí s cieľom indikovať priority ďalšieho zlepšenia prístupu na trh u základných poľnohospodárskych a spracovaných agrokomodít. Vo vzťahu k investíciám vláda SR začiatkom októbra 2007 súhlasila s uzatvorením Zmluvy medzi SR a Spojenými štátmi mexickými o podpore a vzájomnej ochrane investícií. NR SR dňa 31.1.2008 znenie tejto zmluvy schválila.

Väčšina krajín EÚ vrátane SR podporovala myšlienku ďalšej liberalizácie vzájomného obchodu a zároveň potrebu modernizácie dohody, keďže od uzatvorenia dohody došlo k významnému vývoju obchodnej politiky a súčasné dohody idú ďaleko nad rámec obchodného piliera Globálnej dohody EÚ – Mexiko. Táto myšlienka zaznela po prvý krát na summite EU-CELAC v januári 2013. V máji 2015 sa konal summit EU – Mexiko, na ktorom sa určili oblasti modernizácie. Hlavným cieľom oboch strán bolo uzatvoriť ambicióznú a komplexnú dohodu prehlbením existujúcich opatrení a zároveň zahrnutím nových opatrení v oblasti služieb, investícií, sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, verejného obstarávania, práv duševného vlastníctva, pravidiel pôvodu tovaru, v oblasti riešenia sporov či udržateľného rozvoja. *Návrh rozhodnutia Rady o začatí rokovaní s Mexikom o modernizácii dohody bol schválený 23. mája 2016.*

Po viacerých kolách rokovaní dosiahli EÚ a Mexiko 21. apríla 2018 komplexnú a ambicióznú politickú dohodu („dohoda v princípe“) o kľúčových oblastiach modernizovanej obchodnej dohody. Podarilo sa dosiahnuť elimináciu ciel na takmer všetky produkty (citlivé agrokomodity v rámci kvóty), otvorenie trhu Mexika na spracované agrovýrobky (čokoláda, syry, cestoviny).

EÚ v rokovaníach s Mexikom tiež presadila štandardy v oblasti pracovných práv a životného prostredia, vrátane Parížskej dohody. V dohode je po prvýkrát, v porovnaní s ostatnými dohodami o voľnom obchode EÚ, zapracovaná aj kapitola o boji proti praniu špinavých peňazí, je v nej tiež explicitný odkaz na princíp predbežnej opatrnosti EÚ. Čo sa týka ochrany investícií, mechanizmus ISDS sa nahradil novým prístupom – investičným súdnym systémom (ICS). Tiež sa dosiahlo zlepšenie ochrany duševného vlastníctva a ochrana 340 zemepisných označení u potravín, vína a piva.

Aj po dosiahnutí politickej dohody zostala otvorená otázka liberalizácie verejného obstarávania na subcentrálnej úrovni, kde Mexiko potrebovalo dodatočný čas na diskusie so svojimi federálnymi štátmi na sfornovanie ponuky.. Konečné technické podrobnosti o verejnom obstarávaní uzavreli v apríli 2020. Dohoda medzi EÚ a Mexikom prechádzala potrebnými vnútornými postupmi na oboch stranách, čo vyvrcholí podpisom a uzatvorením Dohody. Dohoda teda dosiaľ nebola podpísaná/uzatvorená. EK predpokladá predbežné uplatňovanie dohody. Dohoda má zmiešaný charakter (Globálna dohoda), preto musí byť prijatá jednotlivo - EK aj každým členským štátom EÚ osobitne.

V polovici roku 2021 EK za podpory viacerých členských štátov *navrhla rozdelenie globálnej dohody s MX na tri samostatné dohody (politická, obchodná, investičná).* Obhajovala to potrebou a dôležitosťou čo najskoršieho vstupu obchodného piliera do platnosti. V prípade podpisu jednej komplexnej dohody by hrozil posun o niekoľko rokov z dôvodu komplikovanej ratifikácie v rámci EÚ. Z obsahového hľadiska nedošlo k žiadnym podstatným zmenám v žiadnej z dohôd. MX síce vyjadrilo preferenciu pre jednu dohodu zmiešaného charakteru, ale otvorene neodmietlo jej rozdelenie.

Po ukončení právnej kontroly textu a prekladu do všetkých oficiálnych jazykov by EK mohla predložiť formálne návrhy rozhodnutí o podpise a uzavretí dohôd v Rade EÚ. Termín predloženia však nie je známy.

EU trade relations with Mexico

Obchodná dohoda medzi EÚ a Mexikom – otázky a odpovede (apríl 2018):

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/may/tradoc_156872.pdf

Čile

Základný rámec pre spoluprácu a vzťahy medzi EÚ a Čile tvorí Asociačná dohoda medzi EÚ a Čilskou republikou, ktorá bola podpísaná dňa 18. novembra 2002 v Bruseli a uplatňuje sa od 1. februára 2003. Dohoda, ktorá je považovaná za veľmi ambicióznou a inovatívnu zmluvu, pokrýva politické a obchodné vzťahy, ako aj spoluprácu v mnohých oblastiach. Má tri piliere: politický dialóg, liberalizácia obchodu a ostatná spolupráca. Dohoda pokrýva všetky oblasti vzájomných obchodných vzťahov a umožňuje liberalizáciu obchodu s tovarom, službami, ako aj liberalizáciu investícií a kapitálových tokov, ochranu práv duševného vlastníctva vrátane efektívneho a záväzného mechanizmu riešenia sporov. Dohoda otvára nové možnosti pre trhy, a to cestou progresívnej a recipročnej eliminácie obchodných bariér. Vytvára jasné, stabilné a transparentné pravidlá pre exportérov, importérov, ako aj pre investorov. Ustanovenia dohody umožňujú, aby sa so všetkými priemyselnými výrobkami pochádzajúcimi z Čile a krajín EÚ obchodovalo bez množstevného obmedzenia s nulovou colnou sadzbou. Citlivosť agrotrohu neumožnila úplnú liberalizáciu obchodu a dohoda stanovuje postupné znižovanie colných sadzieb až po úplnú vzájomnú liberalizáciu agroobchodu od 1. januára 2013.

Asociačná dohoda medzi Čile a EÚ je jednou z najpokrokovejších a zároveň najkomplexnejších liberalizačných dohôd, ktoré uvedené strany podpísali. V dôsledku ďalšieho rozvoja vzťahov medzi EÚ a Chile sa na summite EÚ-CELAC v roku 2013 prijalo rozhodnutie preskúmať možnosti modernizácie existujúcej asociačnej dohody EÚ-Chile. Ďalším krokom bolo vytvorenie pracovnej skupiny (Sub-Group on Trade Issues), ktorá dňa 31. januára 2017 na 14. zasadnutí EÚ-Čile Asociačného výboru predložila správu sumarizujúcu vhodné oblasti modernizácie. V prípade Čile je taktiež cieľom zahrnutie nových oblastí, prehĺbenie tých starých a zároveň dosiahnutie čo najvyššej úrovne liberalizácie obchodu s tovarmi a službami. *V novembri 2017 bol schválený návrh negociačného mandátu a začali sa rokovania o modernizácii.* EK predložila väčšinu počiatočných návrhov textov, ktorých vzorom je dohoda s Mexikom.

Prebehlo viacero negociačných kôl, bilaterálne rokovania boli konštruktívne, zhoda sa dosiahla aj v kritických kapitolách zemepisných označení, energetiky a surovín a investičného súdneho systému ICS, (keďže Čile používa klasický ISDS prístup). Rokovania s Čile sa na technickej úrovni podarilo uzavrieť v novembri 2021. Podobne ako v prípade NZ z dôvodu nesúhlasu FR nebolo možné potvrdiť politickú dohodu v princípe do začiatku všeobecných volieb v CL (21. november 2021).

Podľa hodnotenia EK sa podarilo uzavrieť uspokojivú dohodu, ktorá okrem prehĺbenia obchodných vzťahov je dôležitá aj z pohľadu posilnenia geopolitického postavenia EÚ v danom regióne. V súčasnosti sa v CL nachádza až 60 % svetových zásob lítia, čo je dôležité vo väzbe na ciele EÚ ohľadom elektromobility, či EBA (European Battery Alliance). Poľnohospodársky sektor v CL je limitovaný, kde sa odstránilo automatické ročné zvyšovanie objemov colných kvót na mäso a hydinu.

FR z dôvodu prezidentských volieb na jar 2022 na vysokej politickej úrovni zablokovalo sfinalizovanie rokovaní s CL. EK momentálne hľadá riešenie, ako by bolo možné oznámiť čo najskoršie uzavretie dohody s Čile s cieľom nestratiť vyjednané záväzky, inak riskujeme, že stratíme súčasnú pozitívnu dynamiku a vytvoríme dlhé niekoľkoročné oneskorenie. Dosiachnutie politickej dohody by bolo pravdepodobne možné najskôr v druhej polovici roku 2022 po skončení FR predsedníctva v Rade EÚ.

[EU trade relations with Chile](#)

MERCOSUR (Brazília, Argentína, Paraguaj, Uruguaj, Venezuela)

Mercosur je spoločným trhom latinsko-amerických krajín, ktorý bol vytvorený v roku 1991 podpisom tzv. Zmluvy z Asuncionu medzi Argentínou, Brazíliou, Paraguajom a Uruguajom. V júli 2006 pristúpila k zmluve aj Venezuela, ktorá sa stala plnohodnotným členom v roku 2012, kedy bola ukončená ratifikácia prístupových zmlúv s ostatnými štátmi.

Rada splnomocnila Európsku komisiu na otvorenie rokovaní s krajinami Mercosuru (Brazília, Argentína, Uruguaj, Paraguaj, Venezuela²) dňa 13. októbra 1999. Rokovania o dohode o voľnom obchode medzi EÚ a Mercosurou začali v apríli 2000. Uskutočnilo sa 9 kôl rokovaní, avšak kvôli nedostatočnej ponuke Mercosuru pre prístup na trh boli v roku 2004 rokovania pozastavené a opäť obnovené až v máji 2010 po Madridskom summite EÚ – Latinská Amerika. V rámci negociácií Mercosur očakával diferencované zaobchádzanie a asymetrický prístup v obchode s tovarom a službami, výraznejšie otvorenie trhu EÚ pre poľnohospodárske a spracované výrobky a zároveň obmedzenie dotácií na poľnohospodárske výrobky dovážané z EÚ. EÚ mala naopak záujem o otvorenie juhoamerických trhov pre svoj priemyselný tovar a pre sektor služieb (najmä finančné a telekomunikačné), vytvorenie transparentnejších podmienok v oblasti investícií a verejného obstarávania, zjednodušenie a zjednotenie pravidiel dovozu.

Výmena návrhov pre uľahčenie prístupu na trh prebehla v októbri 2015, napriek konštruktívnemu prístupu sa nepodarilo dospieť k zhode - EK požadovala, aby sa colná ponuka Mercosuru pohybovala na úrovni najmenej 89 %. Od začatia rokovaní do júna 2019 sa uskutočnilo 38 negociačných kôl.

Na konci júna 2019 sa po 20 rokoch negociácií medzi EÚ a krajinami Mercosur podarilo uzavrieť obchodný pilier asociačnej dohody. Výsledkom je ambiciózna, vyvážená a komplexná obchodná dohoda, ktorá má dôležitý geopolitický význam s cieľom posilniť postavenie EÚ v danom regióne. Navyše EÚ je prvou veľkou ekonomikou, ktorej sa podarilo vyjednať obchodnú dohodu s krajinami Mercosur. Zatiaľ ide len o rámcovú politickú dohodu.

Pred podpisom musí dohoda prejsť právnou revíziou textu, musia byť sfinalizované listiny záväzkov oboch strán a musí byť preložená do všetkých oficiálnych jazykov EÚ. Dohoda teda dosiaľ nebola podpísaná/uzatvorená a neuplatňuje sa. Obchodné vzťahy medzi EÚ a krajinami MCS sa teda stále uskutočňujú bez akejkoľvek zmeny, t.j. podľa pravidiel a postupov platných pre tretie krajiny, s ktorými EÚ nemá uzavreté preferenčné obchodné dohody.

Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a MCS má veľký geopolitický význam. Dohodou sa zrušia clá pre 91 % vývozu EÚ na trh s viac ako 260 miliónmi spotrebiteľov, čo európskym firmám umožní ušetriť na clách až 4 miliardy EUR ročne. Dohoda otvára aj prístup na trh

---

² Napriek tomu, že Venezuela je členskou krajinou Mercosuru, nezúčastňuje sa rokovaní a rovnako neparticipovala ani na výmene ponúk v máji 2016.

so službami a verejným obstarávaním. Podľa EK je dohoda výhodná aj pre exportérov EÚ, ktorí vyvážajú napr. víno, syr, olivový olej, ovocie, zeleninu a niektoré spracované potraviny.

V priebehu roka 2020 sa však zintenzívnila kritika dohody zo strany viacerých členských štátov EÚ, Európskeho parlamentu a občianskej spoločnosti, čo výrazne pribrzdilo jej finalizáciu. Obávali sa, že prehĺbením vzájomného obchodu dôjde k rozšíreniu odlesňovania z dôvodu nárastu dovozu agri produktov z krajín Mercosuru do EÚ. V tejto súvislosti preto v priebehu roka 2021 začala EK pracovať s partnermi na riešení, ktoré by umožnilo ratifikovanie dohody. Súčasťou ratifikačného procesu dohody by mal byť bilaterálny nástroj, ktorý spresní záväzky vyplývajúce z dohody a spôsob monitorovania ich plnenia. Nad rámec toho EK pripravuje súvisiace legislatívne návrhy, napr. nástroj na umiestňovanie produktov pochádzajúcich z odlesnených území na trh EÚ, due diligence na podporu dodržiavania ľudských, pracovných práv a ochrany životného prostredia, či platformu „Team Europe for Amazon“ pre udržateľnú produkciu hovädzieho mäsa a iniciatívu k vystopovateľnosti hlavných vývozov potravinových produktov z BR do EÚ.

Dôležitá je aj *bilaterálna spolupráca* v oblasti udržateľnosti. Bilaterálny nástroj zameraný na udržateľnosť a boj proti odlesňovaniu je komplexným procesom, ktorý si bude vyžadovať istý čas. EK by mala byť konštruktívna, ale aj realistická. *MCS je pripravený diskutovať s EÚ a členskými štátmi, odmieta však otvorenie vyjednej dohody, požaduje zapojenie všetkých krajín MCS do procesu a recipročné záväzky.* Dôležitou príležitosťou pre posúdenie ochoty MCS na zlepšenia v oblasti udržateľnosti bola konferencia OSN o biodiverzite (október '21) a konferencia OSN o klimatických zmenách COP26 (november '21)³. V decembri 2021 sa uskutočnil samit EÚ s krajinami Latinskej Ameriky⁴, ktorý bol tiež príležitosťou na potvrdenie záujmu MCS na riešenie otázky udržateľnosti na politickej úrovni. *EK vo svojej snahe voči BR spolupracuje aj s US, UK a NO. Bez konkrétnych výsledkov v boji proti odlesňovaniu a lesným požiarom by bolo veľmi zložité pokročiť v procese ratifikácie dohody s MCS.* Navyše EK vo vzťahu k MCS rieši aj otázku zemepisných označení/ GIs a konfliktov s obchodnými známkami.

EÚ potvrdzuje potrebu dodatočného nástroja, nemalo by to však viesť k otváraníu textu už vyjednej dohody. MCS však požaduje predložiť presné požiadavky. EÚ však stále nepredložila konkrétny návrh, čím sa ohrozuje naša kredibilita. Je potrebné využiť, že latinskoamerickí partneri sú pripravení s Úniou diskutovať.

Kritický postoj k dohode kvôli obavám z nedodržiavania záväzkov udržateľnosti majú predovšetkým FR, AT, BE, LU, NL, či dokonca aj tradičný podporovateľ dohody DE, ktoré požadujú jednoznačné potvrdenie záväzkov Mercosuru v oblasti udržateľného rozvoja a to hlavne v prípade odlesňovania Amazonského pralesa.

[EU trade relations with Mercosur](#)

---

³<https://edition.cnn.com/2021/11/01/americas/brazil-cop26-environmental-committments-analysis-intl-latam/index.html> - vid' aj linky na oficiálne vyhlásenia vo vnútri analýzy

⁴[\(https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2021/12/02/\)](https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2021/12/02/)

V rámci boja proti klimatickým zmenám a strate biodiverzity predstavili vedúci predstavitelia EÚ novú iniciatívu Team Europe, ktorá podporí úsilie o zastavenie odlesňovania v Amazónii. **Zdôraznili tiež príspevok EÚ vo výške 1 miliardy EUR ku globálnemu záväzku o financovaní lesov, ktorý bol oznámený na COP26 v Glasgowe.** EÚ bude finančne podporovať partnerov z LAK pri plnení ich záväzkov v rámci Parížskej dohody. Lídri EÚ tiež ponúkli posilnenie spolupráce na podporu adaptácie na zmenu klímy.

Andské spoločenstvo národov (Bolívia, Kolumbia, Ekvádor, Peru)

Od 80-tych rokov, vychádzajúc zo záverov Európskej rady (Madrid, 1995) EÚ stanovila komplexný inštitucionálny rámec pre svoje vzťahy s Andským spoločenstvom a poskytla mu také isté zaobchádzanie ako ostatným regionálnym blokom Latinskej Ameriky. Andský región bol prvým regiónom v Latinskej Amerike, s ktorým EÚ uzatvorila regionálne dohody o spolupráci, pričom prvá dohoda bola uzatvorená v roku 1983. Súčasnú právnu základňu kooperačných vzťahov EÚ s jednotlivými andskými krajinami a Andským spoločenstvom ako celkom predstavuje druhá regionálna rámcová dohoda. Bola podpísaná v roku 1993 a nadobudla platnosť v r. 1998. Táto rámcová dohoda pokrýva oblasti spolupráce a zavádza kontrolné mechanizmy, ktoré sú v pôsobnosti Spoločného výboru.

Dohoda o politickom dialógu a spolupráci medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi a Andským spoločenstvom a jeho členskými štátmi bola podpísaná 15. decembra 2003 v Ríme. Táto dohoda rozširuje rozsah politického dialógu medzi dvoma regiónmi a pokrýva okrem iného predchádzanie konfliktov, transparentnú vládnu moc, migráciu a boj proti terorizmu.

Rokovania medzi EÚ a Andským spoločenstvom národov o medziregionálnej dohode o pridružení vrátane politického dialógu, spolupráce a obchodu sa nakoniec začali v júni 2007 po tom, ako Rada v apríli toho istého roka udelila splnomocnenie na tieto rokovania. Bolívia zaujala k novému formátu veľmi negatívny postoj a neprejavila žiadny záujem zúčastniť sa rokovaní. Nové rokovania o mnohostrannej dohode o obchode sa preto začali v januári 2009 medzi EÚ a Kolumbiou, Ekvádorom a Peru. Ekvádor sa po štyroch kolách prestal zúčastňovať rozhovorov a rokovania preto pokračovali iba s Peru a Kolumbiou. Rokovania sa úspešne ukončili v marci 2010 a po fáze právneho preskúmania bolo znenie dohody o obchode podpísané s Kolumbiou a Peru v júni 2012. Dohoda s Peru sa uplatňuje od 1. marca 2013 a s Kolumbiou od 1. augusta 2013.

Rokovania s Ekvádorom o pristúpení k Dohode o obchode medzi EÚ a krajinami Andského spoločenstva národov (Kolumbia, Peru) boli ukončené až v júli 2014. Na základe týchto rokovaní bol parafovaný protokol o pristúpení Ekvádoru k uvedenej dohode, podpísaný bol 11. novembra 2016, následne schválený Európskym parlamentom dňa 14. decembra 2016 a predbežne sa uplatňoval od januára 2017. Prvé stretnutie Obchodného výboru s Ekvádorom sa uskutočnilo 24. novembra 2017 v Lime (Peru).

Na základe obchodnej dohody EÚ s krajinami Andského paktu pracuje a na pravidelnej báze sa stretáva Obchodný výbor EÚ – Kolumbia/Ekvádor/Peru a jeho podvýbory (pre MA, PP, colnú spoluprácu, RoO, TBT, SPS, IPR, agri a obchod a TSD) a prerokávajú aktuálne otázky vzájomnej spolupráce. Ostatné, 8. zasadnutie Výboru sa konalo prostredníctvom videokonferencie od 16. novembra do 3. decembra 2021.

[EU trade relations with Andean Community](#)

Stredoamerická skupina krajín (Kostarika, Salvador, Guatemala, Honduras, Nikaragua a Panama)

Stredoamerická integrácia sa datuje od roku 1951, keď bola založená Organizácia stredoamerických štátov (ODECA). Nasledovalo vytvorenie stredoamerického spoločného trhu s množstvom obmedzení, pričom snahou je vytvorenie funkčnej colnej únie. Dohoda o politickom dialógu a spolupráci medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi a

Stredoamerickými štátmi bola podpísaná dňa 15. decembra 2003 v Ríme. Nahradzuje existujúcu rámcovú dohodu o spolupráci a rozširuje rozsah politického dialógu⁵.

Viedenský summit hláv štátov v roku 2006 rozhodol o otvorení rokovaní vo vzťahu k asociačnej dohode vrátane vytvorenia zóny voľného obchodu medzi EÚ a krajinami Strednej Ameriky. V nadväznosti na to členské štáty EÚ v apríli 2007 formálne prijali rokovacie smernice pre asociačné dohody s krajinami Andského spoločenstva národov a Stredoamerickou skupinou krajín. Asociačná dohoda medzi EÚ a krajinami strednej Ameriky bola schválená Európskym parlamentom v decembri 2012. Obchodné ustanovenia dohody sa uplatňujú voči všetkým krajinám. Od 1. augusta 2013 sa uplatňujú voči Hondurasu, Nikarague a Paname, od 1. októbra 2013 voči Kostarike a Salvadoru a od 1. decembra 2013 aj voči Guatemale.

Z hľadiska obsahu má asociačná dohoda tri základné piliere: politický dialóg, spolupráca a obchod. V tejto dohode ide o dôležité posilnenie vzťahov medzi EÚ a Strednou Amerikou, hlavne čo sa týka dosiahnutia najvyššej možnej úrovne liberalizácie vrátane hlbšej liberalizácie služieb a investícií.

V súvislosti s predbežným uplatňovaním obchodnej časti Dohody o pridružení medzi EÚ a Strednou Amerikou sa v júni 2022 formou VTC uskutočnilo ostatné, ôsme zasadnutie Výboru pre pridružení EÚ a Strednej Ameriky (CA) a jeho podvýborov. Rokovania podvýborov sa uskutočnili medzi 30. májom a 21. júnom 2022, Výbor pre pridružení zasadal 23. júna 2022 v Bruseli. Obe strany v rámci podvýborov prerokúvali aktuálne otázky z oblasti TSD (ILO konvencie, enviro, klimatické zmeny); SPS; colnej, TF a RoO; MA; GP; IPR; TBT a z oblasti pridrużenia.

Obchodné toky medzi zmluvnými stranami naďalej rástli napriek menej priaznivému globálnemu hospodárskemu prostrediu, čo odráža zvýšený prístup na trh a predvídateľnejší obchodný a investičný vzťah vytvorený dohodou. Zaznamenalo sa však malé využívanie určitých colných kvót na poľnohospodárske výrobky. Podľa EÚ miera využitia preferencií exportérmi z CA do EÚ je v priemere viac ako 90 %.

[EU trade relations with Central America](#)

ÁZIA

Európska únia má záujem na rozvoji hospodárskej spolupráce s krajinami juhovýchodnej Ázie združenými v skupine ASEAN. Ide o Indonéziu, Malajziu, Filipíny, Singapur, Thajsko, Brunejský sultanát, Vietnam, Laos, Barmu a Kambodžu.

Po neúspešných rokovaníach o dohode o voľnom obchode medzi EÚ a ASEAN na regionálnej úrovni bola v r. 2009 Radou EÚ schválená koncepcia bilaterálnych dohôd o voľnom obchode s jednotlivými krajinami ASEAN. Bilaterálne rokovania boli zahájené so Singapurom a Malajziou v roku 2010, Vietnamom v júni 2012, Thajskom v marci 2013, Filipínami v decembri 2015 a Indonéziou v júli 2016.

Rokovania medzi EÚ a **Singapurom** o dohode o voľnom obchode (FTA) boli ukončené v októbri 2014. Európska komisia po rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 16. mája 2017 rozdelila pôvodnú FTA na samostatnú obchodnú dohodu („EU only agreement“ - podpis a schválenie dohody iba na úrovni EÚ) a dohodu o ochrane investícií („zmiešaná dohoda“ - podlieha aj ratifikácii národnými parlamentmi). Dohoda o voľnom obchode sa uplatňuje od 21.

---

⁵ *Poznámka:* V rámci stredoamerického regiónu bola v decembri 2003 podpísaná dohoda o voľnom obchode s USA (CAFTA). Dohoda CAFTA vytvára pre najchudobnejšie krajiny Strednej Ameriky priestor na hospodársky rast a poskytuje ďalšie obchodné a investičné príležitosti obidvom stranám. Ide o Kostariku, Salvador, Guatemalu, Nikaragu, Honduras a Dominikánsku republiku.

novembra 2019. Keďže Dohoda o ochrane investícií je zmluvou v zmiešanej právomoci EÚ, začne sa uplatňovať až po schválení v národných parlamentoch členských štátov EÚ.

V decembri 2015 boli završené rokovania o FTA s **Vietnamom**. Predloženie návrhu textu dohody Rade ministrov a Európskemu parlamentu na schválenie bolo Komisiou pozastavené do rozhodnutia Súdneho dvora EÚ o kompetenciách podpísania a ratifikovania dohody EÚ-Singapur FTA, ktoré bolo ako precedens použité aj pri FTA s Vietnamom. Dohoda o voľnom obchode sa začala uplatňovať od 1. augusta 2020, dohoda o ochrane investícií sa začne vykonávať až po schválení v národných parlamentoch členských štátov EÚ.

V roku 2016 sa uskutočnili prvé kolá rokovaní o FTA s **Filipínami a Indonéziou**. EÚ sa bude snažiť o čo najvyšší stupeň liberalizácie colných sadzieb a čo najvyššiu možnú úroveň ochrany a právnej istoty pre investorov a ich investície. S **Malajziou a Thajskom** sú v súčasnosti prerušené, resp. pozastavené rokovania o budúcich FTA.

Viacere krajiny ASEAN stále zachovávajú vysokú úroveň ochrany určitých sektorov, napr. na automobilový priemysel, víno a liehoviny. Kľúčovou oblasťou záujmu EÚ v budúcich dohodách s týmito krajinami zostávajú tieto sektory, ale aj možnosti liberalizácie sektoru služieb, ktorý je vo viacerých krajinách ASEAN neúmerne chránený.

Krajiny integračného zoskupenia ASEAN sú aj členmi neformálneho procesu dialógu medzi Áziou a Európou – ASEM. Členmi ASEM sú (okrem zoskupenia ASEAN) napr. aj Čína, Japonsko, Kórejská republika, ako i EÚ.

[EU trade relations with Association of South East Asian Nations \(ASEAN\)](#)

Južná Kórea

Politicko-hospodárske vzťahy medzi EÚ a **Južnou Kóreou** vychádzali z Rámcovej dohody o obchode a spolupráci, ktorá nadobudla platnosť 1. apríla 2001, novelizovaná bola v roku 2011, nie je to však preferenčná dohoda, ale predovšetkým dohoda politická.

Dňa 23. apríla 2007 Rada splnomocnila Európsku komisiu na začatie rokovaní o dohode o voľnom obchode s Južnou Kóreou. Komisia podala návrh na začatie takýchto rokovaní 6. decembra 2006, vychádzajúc zo stratégie „Global Europe, Competing in the World“, v ktorej bola Južná Kórea označená za prioritného partnera pre budúce dohody o voľnom obchode. Už v októbri 2008 bola uverejnená štúdia Trade Sustainability Impact Assessment o dosahoch FTA medzi EÚ a Južnou Kóreou, ktorá sa v máji 2010 doplnila o štúdiu o hospodárskych dopadoch, ktorá obsahuje rozšírenú analýzu.

Negociačný proces s Južnou Kóreou bol ukončený a dňa 15. októbra 2009 sa medzi zástupcami Európskej komisie a Južnej Kórey uskutočnila technická paraфа dohody o voľnom obchode. Dohoda sa predbežne uplatňuje od 1. júla 2011. Jej ustanovenia zlepšujú predovšetkým prístup na kórejský trh elimináciou existujúcich tarifných a netarifných prekážok obchodu. Dohodou o voľnom obchode medzi EÚ a Južnou Kóreou sa dosiahol konečný balík koncesií, ktorý predstavuje ambiciózný výsledok najmä v oblasti netarifných prekážok obchodu, služieb, pravidiel obchodu a subvencií, ako i vo všeobecnom znížení ciel.

Počas prvých piatich rokov platnosti dohody sa vývoz EÚ do Južnej Kórey zvýšil o 55 %, európske spoločnosti ušetrili 2,8 miliardy EUR na znížení ciel a obchod s tovarom medzi EÚ a Južnou Kóreou dosiahol rekordnú úroveň vyše 90 miliárd EUR.

Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a jej členskými štátmi na jednej strane a Kórejskou republikou na strane druhej nadobudla platnosť 13. decembra 2015.

Kompletný text vo všetkých jazykoch EÚ je dostupný na:

Dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Kórejskou republikou

Dvojstranná ochranná doložka

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:145:0019:0027:SK:PDF>

Oznámenie o dátume predbežného vykonávania

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:168:0001:0001:EN:PDF>

Japonsko

Japonsko je z hľadiska HDP tretie najväčšie svetové hospodárstvo mimo EÚ. Je to siedmy najväčší obchodný partner EÚ. A predstavuje významný trh pre vývozcov, poskytovateľov služieb a investorov z EÚ.

Negociačný mandát, na základe ktorého sú zástupcovia Európskej komisie poverení rokovať v mene všetkých členských štátov EÚ s Japonskom (JP), bol prijatý dňa 29. novembra 2012. Rokovania s JP stranou o dohode o voľnom obchode boli oficiálne otvorené 25. marca 2013 a boli ukončené dňa 8. decembra 2017. Dohoda bola podpísaná na samite EÚ – Japonsko dňa 17. júla 2018. Do platnosti by mala vstúpiť začiatkom roka 2019 po súhlase Európskeho parlamentu.

EÚ a JP sú globálni partneri vyznávajúci spoločné hodnoty, a preto bolo potrebné toto partnerstvo posilniť a dať mu strategický význam pri riešení globálnych výziev, ako aj bilaterálnych otázok. Jedným z nástrojov na posilnenie partnerstva medzi EÚ a JP bolo otvorenie rokovaní o Dohode o hospodárskom partnerstve (DHP). Bilaterálne obchodné a investičné vzťahy medzi EÚ a JP nenaplnili svoj potenciál. Hlavným dôvodom bola kombinácia tarifných a netarifných opatrení, pričom práve netarifné prekážky (NTBs) predstavujú pre vývozcov a investorov z EÚ najväčší problém, aj v podobe zvýšených administratívnych nákladov.

V spolupráci s priemyslom EÚ bol vyšpecifikovaný zoznam NTBs uplatňovaných JP stranou, ktoré sa týkajú 10 výrobných sektorov – automobilový sektor, chemikálie, elektronika, bezpečnosť potravín, organické potraviny, spracované agrovýrobky, alkoholické nápoje, medicínske zariadenia, farmaceutiká, textil a obuv a stavebné materiály. JP prisľúbilo, že bude na odstraňovaní NTBs naďalej pracovať a vytvorilo „vládne revitalizačné oddelenie“ (Government Revitalisation Unit), ktoré spracovalo plán odstraňovania NTBs (tzv. „road-map“). V tejto oblasti sa dosiahol významný úspech, bolo dosiahnuté odstránenie určitých technických a regulačných obchodných prekážok obchodu s tovarom (najmä v automobilovom priemysle).

DHP nezahŕňa normy ochrany investícií ani riešenia sporov v oblasti ochrany investícií, pretože rokovania o týchto otázkach nebolo možné ukončiť v čase uzavretia rokovaní o DHP.

The EU and Japan's Economic Partnership Agreement

Rozhodnutie Rady o podpise dohody a text dohody vo všetkých jazykoch EÚ sú dostupné na:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1536224001272&uri=CELEX:32018D0966>

Rozhodnutie Rady o uzatvorení dohody a text dohody vo všetkých jazykoch EÚ sú dostupné na:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1536222584932&uri=CONSIL:ST_7964_2018_INIT

India

Dohoda o spolupráci medzi Európskym spoločenstvom a **Indickou republikou** bola podpísaná 20.12.1993 (uplatňuje sa od r. 1994) a je zameraná na prehĺbenie partnerstva a rozvoj dvojstrannej spolupráce. Ide o širokú nepreferenčnú dohodu tretej generácie, ktorá pokrýva také oblasti ako obchod, hospodársku spoluprácu, životné prostredie, poľnohospodárstvo, cestovný ruch, normy, práva duševného vlastníctva atď. Cieľom dohody je prostredníctvom dialógu a partnerstva posilniť rôzne aspekty spolupráce medzi EÚ a Indiou s cieľom dosiahnuť užší vzťah na vyššej úrovni. V platnosti sú aj ďalšie dohody: Dohoda o cukrovej trstine, Dohoda o vede a technológii a Dohoda o spolupráci v colnej oblasti.

Členské štáty EÚ v apríli 2007 prijali negociačnú smernicu na otvorenie rokovaní o dohode voľnom obchode s Indiou. Z hľadiska obsahu má byť budúca dohoda zameraná na konkurencieschopnosť a mala by pokrývať obchod s tovarom a službami, investície, technickú normalizáciu, SPS-opatrenia, práva duševného vlastníctva vrátane geografických označení pôvodu (GIs), colnú spoluprácu, verejné obstarávanie, riešenie sporov, ako aj ostatné oblasti hospodárskej spolupráce. Pozitívny posun sa predbežne podarilo dosiahnuť v oblasti rozsahu komodít podliehajúcich liberalizácii, pričom takmer 90% obchodu by malo byť liberalizovaného v priebehu 7 rokov od podpisu dohody. Rozhovory medzi negociačnými partnermi stagnovali až do roku 2021.

Na summite lídrov EÚ a IN, ktorý sa uskutočnil v Porte v máji 2021 došlo k dohode o obnovení dialógu a naštartovanie rokovaní o uzatvorení plnohodnotnej a ambicióznej Dohody o voľnom obchode (FTA) s Indiou. Rokovania s Indiou o FTA boli pozastavené od roku 2013 z dôvodu rozdielných záujmov a úrovne ambícií. Pozitívny prístup Indie k obnoveniu rokovaní o FTA je v značnej miere ovplyvnený súčasnými geopolitickými trendmi v regióne, a to najmä snahou Číny získať členstvo v Transpacifickom partnerstve. India rokuje súbežne s niektorými ďalšími krajinami, ale tieto dohody nebudú mať takú hĺbku ako by mala mať dohoda s EÚ. Prioritnými partnermi IN sú EÚ a US, pričom ale US nemajú záujem rokovať o obchodnej dohode.

Politický prielom v rokovaniach však nenastal a rozhovory medzi negociačnými partnermi stagnujú. Hoci India uskutočnila niektoré reformy, prístup na indický trh je stále veľmi obmedzený. Indické colné sadzby sú najvyššie spomedzi rozvojových krajín a priemerné colné zaťaženie dosahuje úroveň 15,7 % (v EÚ je to 4,1 %; v USA 3,9 %; a napr. v Číne 8,9 %), pričom vo WTO má viazaných len 69 % položiek colného sadzovníka. Napriek nevýraznému pokroku v rokovaniach s EÚ však India podporuje uzatváranie dohôd o voľnom obchode a považuje ich za vhodnú alternatívu multilaterálnej liberalizácie obchodu.

[EU trade relations with India](#)

Austrália a Nový Zéland

Austrália a Nový Zéland už dlhšiu dobu prejavovali záujem o otvorenie rokovaní o preferenčnej dohode o voľnom obchode s EÚ.

Doterajší rámec vzťahov medzi EÚ a Austrálskym zväzom tvorí Rámcová dohoda medzi Európskou úniou a Austráliou, nepreferenčná bilaterálna dohoda, ktorá bola uzatvorená v roku 2008 a aktualizovaná v októbri 2009. Vzťahy medzi EÚ a Novozélandským kráľovstvom sú upravené taktiež nepreferenčnou Partnerskou dohodou o vzťahoch a spolupráci medzi Európskou úniou a Novým Zélandom (PARC). V júli 2014 sa podarilo zavrieť rokovania aj o obchodnej časti tejto dohody. Okrem spolupráce vo WTO sú obidve dohody prioritne zameraná na elimináciu technických prekážok obchodu s cieľom znižovať náklady pri testovaní a

certifikácii výrobkov dovážaných a vyvázaných z Austrálie a Nového Zélandu do EÚ. V rámci obchodných aspektov ide o dialóg a posilnenie spolupráce vo všetkých oblastiach spoločného záujmu súvisiacich s obchodom a investíciami a výmenu informácií o hospodárskych politikách oboch strán. Ustanovenia týchto dohôd však vylučujú riešenie problematiky týkajúcej sa tarifnej liberalizácie obchodu a preferenčného prístupu na trh. Tieto možnosti sú zakotvené len v rámci príslušných dohôd o voľnom obchode.

EÚ od roku 2016 pristúpila k novej obchodnej stratégii (New trade and investment strategy for the European Union) s názvom „Obchod pre všetkých: smerom k zodpovednejšej obchodnej a investičnej politike“. Jedným zo zámerov prijatej obchodnej stratégie je aj posilnenie vzťahov s Austráliou a Novým Zélandom prostredníctvom budúcich preferenčných dohôd o voľnom obchode.

Na jar roku 2017, vo vzťahu k Austrálii a Novému Zélandu, bol distribuovaný rámcový dokument (scoping paper), ktorý obsahuje pomerne detailné informácie o ambíciách, ktoré sú strany pripravené dosiahnuť. Cieľom dokumentov je získať záruky od partnerov, že druhá strana je ochotná rokovať a dosiahnuť potrebnú úroveň očakávaných ambícií.

Negociačné mandáty na otvorenie rokovaní boli zverejnené dňa 25. júna 2018. Prvé kolá rokovaní sa uskutočnili v dňoch od 2. do 6. júla 2018 s Austráliou a v dňoch od 16. do 20. júla 2018 s Novým Zélandom v Bruseli. Dvanásť, zatiaľ posledné kolo rokovaní medzi EÚ a Austráliou sa uskutočnilo vo februári 2022. Aj napriek určitému skomplikovaniu vývoja v bilaterálnych vzťahoch, ktoré bolo vyvolané oznámením strategickej aliancie AUKUS v septembri 2021, sa podľa optimistických scenárov očakáva sfinalizovanie dohody do konca roku 2022. Ukončenie rokovaní o novej preferenčnej dohode s Novým Zélandom, ktoré bolo pôvodne naplánované na november 2021, podobne ako u Austrálie, zablokovalo Francúzsko a to z dôvodu nadchádzajúcich prezidentských volieb na jar 2022.

EÚ a Nový Zéland ukončili dňa 30. júna 2022 po 12 kolách rokovania o obchodnej dohode, ktorá vytvorí nové exportné príležitosti a súčasne predstavuje dôležitý krok smerom k posilneniu postavenia EÚ v Indo-pacifickom regióne. Text navrhovaného znenia dohody prejde právnou revíziou a preloží sa do všetkých úradných jazykov EÚ. Európska komisia následne predloží dohodu Rade na podpísanie a uzavretie. Znenie dohody po podpísaní EÚ a Novým Zélandom sa odošle Európskemu parlamentu na schválenie. Po schválení v Európskom parlamente a ratifikácii Novým Zélandom sa dohoda môže začať uplatňovať.

[EU trade relations with Australia](#)

[EU trade relations with New Zealand](#)